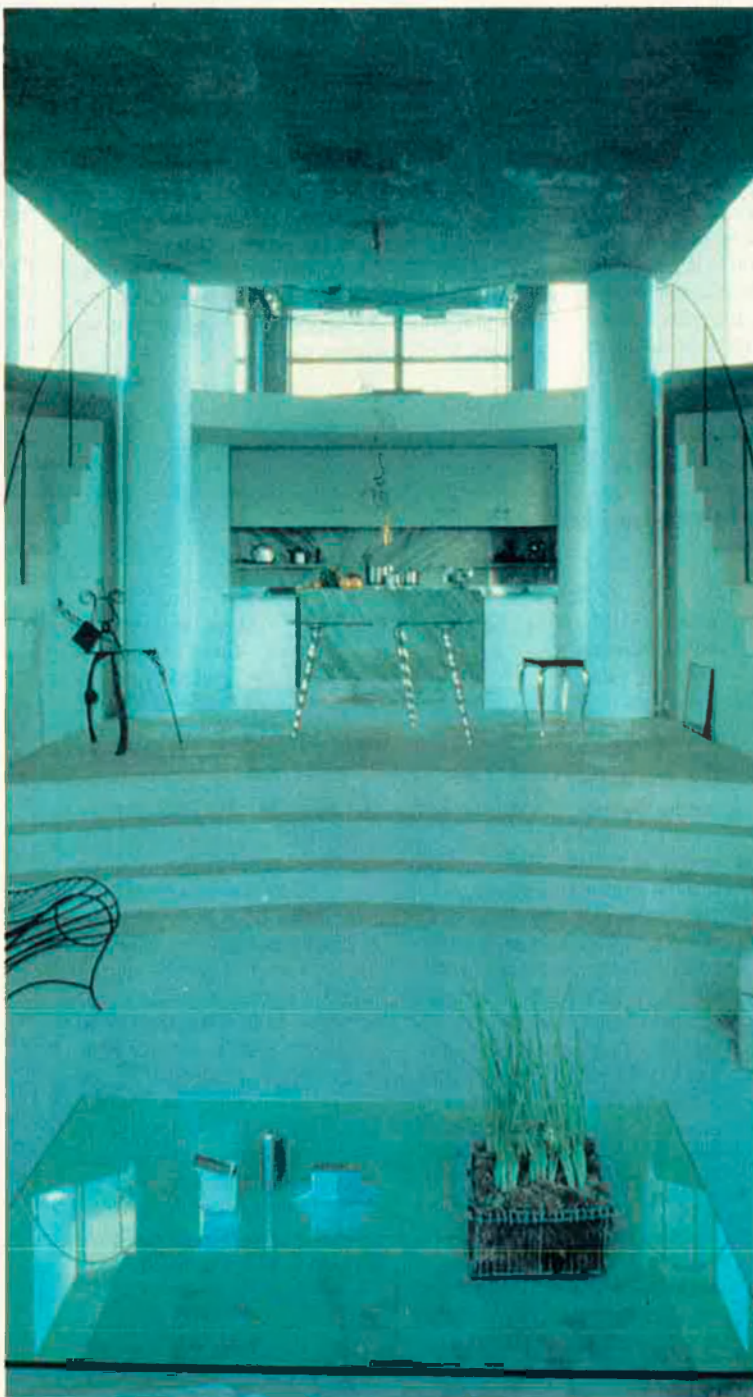

25 d'abril sense Joan Fuster

Per primera vegada hem celebrat enguany el 25 d'abril sense la presència de Joan Fuster. El mantenim ben present, això és cert, gràcies al formidable impacte que ha produït damunt de tots nosaltres la seua personalitat colossal; també contribueixen a perpetuar viva la seua presència les diverses iniciatives culturals dedicades a la seua memòria i, en primer lloc, els encerts editorials que, als darres mesos, difonen l'obra fusteriana. Com a mostra d'aquesta embranzida, acaben de reeditar-se *L'aventura del llibre català*, *L'home, mesura de totes les coses*, *Combustible per a falles*, l'antologia *Ser Joan Fuster*, més les tan suggeridores *Converses inacabades*, sense oblidar la reedició institucional de *Nosaltres els valencians*.

En conjunt, ja ho veieu, una mostra força digna amb què la nostra societat respon a l'atracció que hi exerceix el pensament de l'intel·lectual valencià més incisiu segurament de tots els temps. Així el veiem ara, com l'analista més lúcida de la nostra peripècia col·lectiva, mentre sentim ben fresc encara el record de la seua presència entre nosaltres. I des d'aquestes sensacions difícilment podem estalviar-nos de la curiositat de jugar a ima-

ginar-nos com el sentiran els valencians de, posem per cas, d'ací, a deu o vint anys...

Unes tals fantasies, és clar, tenen ben poc d'interès per al moment present. Ara: qualsevol que siga el record concret que els valencians futurs conservaran de Joan Fuster, d'una cosa no podem dubtar: els diagnòstics fusterians fets damunt els avatars històrics d'aquesta societat i al voltant de les nostres alternatives nacionals han marcat una autèntica fita en la trajectòria del poble valencià. Som, per dir-ho en termes explícits, un col·lectiu notablement distanciat del que pretenia vendre la imatge tòpica que circulava sobre nosaltres abans de la dissecció que n'havia fet la reflexió fusteriana.

Si més no, ara disposem d'una consciència cada dia més clara dels nostres dèficits comunitaris, de les desercions històriques de certs sectors socials i alhora de les nostres possibilitats d'incorporar-nos al projecte modern d'Europa des de posicions d'un notable privilegi. Ara sabem que el nostre pes històric i la nostra situació estratègia (pense, sense anar més lluny, en el paper angular que juga l'economia valenciana dins l'anomenat *arc medi-*

terrani) ens avala com a un dels pobles més ben situats per contribuir a la formació de l'Europa del segle XXI. És el nostre gran projecte present. Precisament per haver-nos ajudat a descobrir les grans coordenades del nostre entramat social i, doncs, haver-nos ajudat a prendre consciència dels nostres reptes en la construcció de la modernitat europea, Joan Fuster haurà de figurar, per molt de temps, al capdamunt dels personatges més decisius, i emblemàtics, del País Valencià.

I crec que aquestes reflexions, fetes justament al voltant d'un altre 25 d'Abril, esdevenen molt pertinents, i també s'investeixen d'un elevat to didàctic a l'hora de recordar el sentit històric i actual d'aquesta commemoració. Si algun valor social conserva el nostre 25 d'Abril –la reivindicació del qual, no cal dir-ho, s'incardina a les mateixes bases del corpus doctrinal fusterià– és el de constituir punt de referència per a la presa de consciència de la dignitat, i de la responsabilitat, que representa formar part d'aquest component europeu conegut com a País Valencià.

Finalment, el 25 d'Abril de 1993 ens sorprèn amb un parell més d'eventualitats que, de cap de les maneres, podia ací passar per alt: d'una banda, la convocatòria d'eleccions generals i, d'un altra, l'assassinat feixista de Guillem Agulló. La lliçó i la proposta fusterianes sobre el disseny aplicable a aquest país poques coses ha deixat tan nítides com aquesta: el nostre projecte de sobirania nacional és radicalment indestriable de l'exigència de sobirania per a tots els pobles del món i indestriable alhora de la nostra oferta de compartir-lo amb ciutadanes i ciutadans de qualsevol condició i raça que opten per participar en la nostra aventura nacional. El País Valencià que reivindicuem, dins els postulats cívics fusterians, és cabalment solidari amb tots els pobles i, en definitiva, compromès amb la dignitat i amb la llibertat de totes les races.

Vicent Pitarch
Secretari comarcal d'UPV
de la Plana Alta

Pla per a Europa

El pròxim dia 8 de maig tindrà lloc a Oliva la constitució formal de la "Societat d'amics, coneguts i saludats de Josep Pla". L'objectiu d'aquesta societat –concebuda significativament des del País Valencià–, és de "reivindicar, estudiar i divulgar per tot el nostre entramat cívico-educatiu, per totes les minories culturitzades d'Europa, l'obra i la figura del més gran, més nacional dels nostres escriptors".

Entre els creadors que el nostre poble ha donat a la cultura universal en aquest segle –Mompou, Casals, Miró...– havia de ser un escriptor qui per primera vegada aplegara els valencians i els catalans en una societat d'aquestes característiques.

Els artistes plàstics, els músics, parteixen sempre d'un més fàcil reconeixement fora dels seus països. La pintura de Miró pot ser igualment admirada a París i a Barcelona; la música de Mompou, tot i ser profundament catalana, enamora a Berlín i a Londres. Només les paraules han de ser traduïdes per a poder universalitzar-se. Així, doncs, ¿què passa amb els nostres escriptors? ¿Trobarem algun dia en els manuals de literatura europea Riba al costat de Valéry?

Sembla que, tot i la barrera de la llengua i les escasses traduccions dels nostres autors, els lectors europeus comencen a conèixer algunes de les obres cabdals de la literatura catalana contemporània. És el cas, per exemple, del *Diccionari per a ociosos* de Joan Fuster, recentment traduït a l'anglès, o del mateix *Quadern gris* de Josep Pla, ara traduït al francès i que aviat ho serà al neerlandès.

El cas de Pla és el del més prolífic escriptor català del segle XX i un dels més prolífics d'Europa. Sens dubte la

gran diversitat de la seua obra afavorirà l'èxit de les traduccions que se'n facen. El lector francès trobarà un plaer especial en llegir *Petits assaigs sobre França* o les *Notes sobre París*, el portuguès es delectarà amb *Direcció Lisboa*, l'italià amb les *Cartes d'Itàlia*, s'emocionarà com nosaltres ho fem quan Pla ens parla del nostre país, quan reconeixem en les seues obres els nostres veïns, els nostres pobles o la nostra mar. Al costat d'una obra mestra de més de set-centes pàgines, com és el *Quadern gris*, el lector podrà trobar petites joies com *El carrer estret* o *Navegació d'estiu*.

Fins que tot açò arribe i els lectors d'Europa puguin gaudir amb un major coneixement de l'obra de Pla –ara reduït només a uns pocs títols– la Societat planiana, que d'ací uns dies es constituirà a Oliva, treballarà per tal de fer més universal encara el més nacional dels nostres escriptors. Aprofitem-nos-en.

Jesús-Dídac Castaño
Membre de la Societat
d'amics, coneguts i saludats
de Josep Pla